

Shrnutí aktuálních informací a plnění úkolů pro Pracovní skupinu k porodnictví (dále jen „Pracovní skupina“) na jednání 27. listopadu 2023

Zpracoval: Odbor rovnosti žen a mužů za přispění Ministerstva zdravotnictví, Kanceláře vládního zmocněnce pro zastupování ČR před Evropským soudem pro lidská práva a Kanceláře veřejného ochránce práv

V Praze dne 15. listopadu 2023

I. Úřad vlády ČR

A. Shrnutí činnosti sekretariátu Pracovní skupiny v oblasti porodnictví a souvisejících agend (od 20. března 2023 do 8. listopadu 2023)

1. Realizace doporučení vzešlých z podnětů Pracovní skupiny k důsledné implementaci Baby-friendly Hospital Initiative 2018 (dále také jen „BfHI“) a naplňování Mezinárodního kodexu marketingu náhrad mateřského mléka (dále také jen „Kodex“)

Součinnost na přípravě návrhu Strategie k implementaci BfHI v ČR

- Tajemnice Pracovní skupiny L. Hradecká byla v rámci Komise pro výživu kojenců a malých dětí pověřena vedením pracovní skupiny k přípravě návrhu *Strategie k implementaci programu WHO a UNICEF Baby-friendly Hospital Initiative 2018 v České republice* (dále jen „PS k BfHI“) a aktivně se podílela na zpracování příslušného draftu.¹ PS k BfHI se za tímto účelem sešla celkem sedmkrát (27. března, 18. dubna, 16. května, 31. července, 7. září, 25. září a 30. října 2023), přičemž v mezidobí intenzivně pracovala na dalších souvisejících úkolech vč. přípravy a realizace dotazníkového šetření v českých nemocnicích, jehož výstupy jsou v návrhu strategii rovněž zohledněny.

Účast na jednáních Komise pro výživu kojenců a malých dětí

- Tajemnice Pracovní skupiny se rovněž zúčastnila jednání Komise pro výživu kojenců a malých dětí, jež proběhlo 30. května 2023 a 25. září 2023. Na jednání mj. prezentovala průběžné výstupy z činnosti PS k BfHI.

Koordinace komunikačních aktivit k BfHI a Kodexu

- Z popudu PS k BfHI proběhla u příležitosti Světového týdne kojení (1. týden v srpnu) společná informační aktivita Úřadu vlády ČR skrze profil To je rovnost² a Ministerstva zdravotnictví na sociálních sítích k tématům BfHI a Kodexu. Dále sekretariát Pracovní skupiny inicioval vydání společné tiskové zprávy s Ministerstvem zdravotnictví

¹ Zpracování strategie uložila ministru zdravotnictví ve spolupráci se zmocněnkyní vlády pro lidská práva vláda usnesením ze dne 23. srpna 2021 č. 731.

² Blíže viz

<https://www.facebook.com/tojierovnost/posts/pfbid02G2eAos6rpaPkxva4Yee7ty4M3jR6797s9eQzUqzWxt9p7RPHSn6vN2ny8JGXPNSFI> a dále

<https://www.facebook.com/tojierovnost/posts/pfbid0GZf8zeM1uoMyKVEdYUm36hZfqMJAj3PhQt4jzt9bLhGtuJRPgWnebgcaAE22ATodl>.

u příležitosti schválení *Doporučení Rady vlády pro rovnost žen a mužů ke 40. výročí přijetí Mezinárodního kodexu marketingu náhrad mateřského mléka* (dále jen „Doporučení Rady ke Kodexu“) ze strany vlády.³

Vypořádání připomínek z MPŘ a schválení doporučení ke Kodexu vládou

- Vláda usnesením č. 719 ze dne 27. září 2023⁴ schválila Doporučení Rady ke Kodexu, které vychází z původního podnětu Pracovní skupiny přijatého 4. října 2021.⁵

Odpověď premiéra na písemnou interpelaci k tématu omezení škodlivého marketingu náhrad mateřského mléka

- K tématu potřeby omezení škodlivého marketingu náhrad mateřského mléka se dne 19. září 2023 vyjadřoval rovněž premiér Petr Fiala v reakci na písemnou interpelaci poslankyně Romany Fischerové.⁶

2. Součinnost na přípravě návrhu Koncepce péče o matku a dítě

Sekretariát v návaznosti na usnesení Pracovní skupiny z minulého jednání (č. 02/2023) opakovaně usiloval o společnou součinnost s Odborem zdravotní péče Ministerstva zdravotnictví (dále také „OZP MZd“) na přípravě návrhu Koncepce péče o matku a dítě. Za tímto účelem komunikoval s příslušným odborem telefonicky, e-mailem a prostřednictvím dvou osobních schůzek se zástupkyněmi odboru dne 30. května a dále 2. listopadu 2023. OZP MZd se rozhodl upustit od svého původního záměru strukturovat koncepci způsobem, jaký jeho zástupkyně představila na posledním jednání Pracovní skupiny dne 20. března 2023. Souběžně s tím uvedl, že se nemůže z velké části identifikovat ani se strukturou navrženou v podkladu, který připravil sekretariát Pracovní skupiny, a chce strukturu koncepce uchopit zásadně odlišným způsobem.

Příprava návrhu koncepce tudíž zatím probíhá odděleně: OZP MZd zpracovává samostatně zcela nový draft, jehož strukturu a analytickou část představí Pracovní skupině na jednání 27. listopadu 2023, a sekretariát Pracovní skupiny paralelně připravuje za využití expertízy Pracovní skupiny a doporučení WHO vlastní vstupní podklad, jenž se přidržuje původního návrhu struktury koncepce. Případné konkrétní nesouladné body bude možné identifikovat a blíže diskutovat až poté, co bude sekretariát spolu s Pracovní skupinou seznámen s návrhem OZP MZd.

3. Zpracování návrhu Zprávy za rok 2022 o rovnosti žen a mužů a o plnění Strategie rovnosti žen a mužů na léta 2021–2030 za rok 2022

Odbor rovnosti žen a mužů zpracoval návrh příslušných zpráv, které budou vládě předloženy pro informaci. K tématu souvisejícím s agendou Pracovní skupiny se vyjadřují obě zprávy. Zatímco zpráva o rovnosti hodnotí obecný vývoj v oblasti rovnosti žen a mužů na celospolečenské úrovni v daném období, zpráva o plnění strategie

³ Blíže viz <https://www.vlada.cz/cz/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/aktuality/vlada-uprednostnila-zajmy-zen-a-deti-nova-opatreni-k-omezeni-skodliveho-marketingu-nahrad-materskeho-mleka-208768/>.

⁴ Blíže viz <https://odok.cz/portal/zvlady/usneseni/2023/719/>.

⁵ Ohledně původního podnětu Pracovní skupiny ke Kodexu viz <https://www.vlada.cz/cz/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/aktuality/pracovni-skupina-k-porodnictvi-chce-zamezit-nevhodne-propagaci-nahrad-materskeho-mleka-a-lahvi--191106/>. Podnět byl podkladem pro uspořádání *Odborného kulatého stolu k implementaci Mezinárodního kodexu marketingu náhrad mateřského mléka v české legislativě a metodické podpoře jejího vymáhání*, který proběhl 25. února 2022. Výsledná podoba Doporučení Rady ke Kodexu je ovlivněna navazujícími diskuzemi s dotčenými rezorty i částečným kompromisem z mezirezortního připomínkového řízení.

⁶ Blíže viz <https://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=235736>.

vyhodnocuje naplňování jednotlivých opatření. Zpráva o rovnosti obsahuje kapitolu 5.6 *Péče v souvislosti s porodem* o devíti podkapitolách, které mj. referují také o relevantních odborných a občanských iniciativách některých členů a členek Pracovní skupiny.

4. Příprava aktualizace Strategie rovnosti žen a mužů na léta 2021–2030 (dále také jen „Strategie 2021+“)

Strategie byla schválena vládou 8. března 2021 s tím, že do konce své platnosti, tj. do roku 2030, projde s ohledem na společenský vývoj dvěma aktualizacemi. První aktualizace byla naplánována na období 2023–2024, Odbor rovnosti žen a mužů proto v létě letošního roku započal její přípravu. Došlo mj. ke zpracování úvodní analýzy, jež shrnuje nejdůležitější změny z posledních let. V říjnu a listopadu ke každé kapitole probíhají kulaté stoly, které slouží jako platforma pro otevřený dialog mezi gestory opatření v kapitolách, občanským a akademickým sektorem o tom, jak opatření ze Strategie 2021+ upravit. Každému kulatému stolu přitom předchází diskuze na tematicky příslušných výborech a pracovních skupinách Rady vlády pro rovnost žen a mužů.

Termíny konání kulatých stolů		
Kulatý stůl	Datum	Čas
Práce a péče (kapitola 1)	pondělí 27. listopadu 2023	09.30-13.30
Rozhodování (kapitola 2)	pondělí 9. října 2023	10.00-14.00
Bezpečí (kapitola 3)	čtvrtek 16. listopadu 2023	10.00-14.00
Zdraví (kapitola 4)	čtvrtek 30. listopadu 2023	09.30-13.30
Poznání (kapitola 5)	pondělí 20. listopadu 2023	10.00-14.00
Společnost (kapitola 6)	pondělí 16. října 2023	09.30-13.30
Vnější vztahy (kapitola 7)	středa 22. listopadu 2023	09.00-13.00
Instituce (kapitola 8)	středa 11. října 2023	09.00-13.00

Pracovní skupina bude aktualizaci Strategie 2021+ projednávat 27. listopadu 2023, kulatý stůl ke kapitole Zdraví, jejíž součástí je i strategický cíl „Zvýšení spokojenosti rodiček s péčí v těhotenství, při porodu a v šestinedělí“, proběhne 30. listopadu 2023.

5. Veřejná konzultace k aktualizaci strategie

K aktualizaci Strategie 2021+ uspořádal Odbor rovnosti žen a mužů veřejnou konzultaci. Zahájena byla dne 1. září 2023 a trvala po dobu jednoho měsíce do 30. září 2023. Veřejnost byla oslovena formou online dotazníku, který byl k dispozici ve třech jazykových verzích (české, anglické a ukrajinské) a zjednodušené (tzv. easy-to-read) české modifikaci. V rámci veřejné konzultace se odboru podařilo posbírat vstupy od celkem 85 osob, včetně vstupů k tématu porodnictví.

6. Zpracování podkladu pro deváté zasedání Kolegia expertů k výkonu rozsudků Evropského soudu pro lidská práva

V srpnu 2023 sekretariát Pracovní skupiny zpracoval shrnutí pro deváté zasedání Kolegia expertů k výkonu rozsudků Evropského soudu pro lidská práva a implementaci

Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, jež se uskutečnilo dne 5. září 2023.⁷

7. Vystoupení zmocněnkyně na konferencích k porodní péči

Zmocněnkyně vlády pro lidská práva se v rámci podpory tématu respektující porodní péče zúčastnila dvou multioborových konferencí pro zdravotníky a zdravotnice. Konkrétně v červnu se v Ostravě zúčastnila konference POROD 2023, kde moderovala patientské fórum, resp. diskuzi „Pacientky hovoří ke zdravotníkům“.⁸ V září zahájila první ročník konference „Rodíme se“, kterou zorganizovala 1. Lékařská fakulta Univerzity Karlovy v Praze společně s Fakultní nemocnicí Bulovka.⁹

8. Schůzka k možnostem využití Evropských standardů pro porodní domy a centra v ČR a nástroje pro jejich sebe-evaluaci

Dne 5. června 2023 se zmocněnkyně vlády pro lidská práva zúčastnila na Ministerstvu zdravotnictví schůzky s Hope Jackson a Danielle Hake, zástupkyněmi evropské pracovní skupiny k MUSA (Midwifery Unit Self-Assessment), jež vyvíjí nástroj pro hodnocení naplňování Evropských standardů pro porodní centra a domy, které v roce 2019 vydala Evropská síť MUNet (Midwifery Unit Network) ve spolupráci s Evropskou asociací porodních asistentek a City, University of London. Diskutovány byly možnosti naplňování standardů a pilotáž na ně navázaného evaluačního nástroje v ČR.¹⁰

B. Shrnutí plnění úkolů Pracovní skupiny a sekretariátu z minulého jednání

1. Zveřejnit na webu www.vlada.cz aktualizovaná *Východiska Pracovní skupiny k porodnictví*

Zodpovídá: sekretariát Rady

Termín: co nejdříve

STAV: SPLNĚNO

2. Poskytnout odborné konzultace a součinnost na přípravě návrhu *Koncepce péče o matku a dítě*

Zodpovídá: členky a členové Pracovní skupiny

Termín: průběžně

STAV: PLNĚNO ČÁSTEČNĚ

3. Zajistit organizační a odbornou součinnost s MZd na přípravě návrhu *Koncepce péče o matku a dítě*

Zodpovídá: sekretariát Rady

⁷ Blíže viz https://justice.cz/documents/12681/720427/Podklady_Kolegium_5.9.2023.pdf/de680cd6-fff0-4cf7-8309-20b7ae391e2a, 50–52 (Informace k bodu 6-d, tj. 4/6-6/6).

⁸ Blíže viz

<https://www.facebook.com/laurencikova/posts/pfbid0E5B1YWqBgKpyx9MfKhDRQb1QQAcSyPihG9YCSHsdFZdYXfxTdF4EdzZY9dnsNMNRl>.

⁹ Blíže viz <https://www.facebook.com/photo?fbid=286985560794083&set=a.170518065774167>.

¹⁰ Blíže viz <https://www.facebook.com/photo.php?fbid=222882790537694&set=pb.100084479240244.-2207520000&type=3>.

Termín: průběžně

STAV: SPLNĚNO ČÁSTEČNĚ

(Součinnost opakovaně nabídnuta, ale dosud nevyužita.)

4. Informovat Pracovní skupinu prostřednictvím sekretariátu Rady o předložení návrhu vyhlášky MZd k definici RRS do mezirezortního připomínkového řízení

Zodpovídá: J. Jírová

Termín: bezprostředně po uveřejnění v eKLEP

STAV: ODLOŽENO

5. Rozeslat návrh vyhlášky MZd k definici RRS Pracovní skupině k připomínkám

Zodpovídá: sekretariát Rady

Termín: bezprostředně po uveřejnění v eKLEP

STAV: ODLOŽENO

II. Ministerstvo zdravotnictví ČR¹¹

Koncepce porodní asistence

- V Národním centru ošetrovatelství a nelékařských zdravotnických oborů (dále jen „NCO NZO“) začala vznikat Koncepce oboru porodní asistence a Národní postupy v porodní asistenci pod vedením PhDr. Mgr. Michaely Hofštetrové Knotkové, ředitelky NCO NZO. Národní postupy v porodní asistenci byly odeslány do připomínkovacího řízení před letními prázdninami.

Nyní budou probíhat jednání s odbornými společnostmi, přičemž první hromadné jednání proběhlo za účasti Bc. Josefa Pavlovice, náměstka ministra zdravotnictví, dne 20. července 2023, další jednání je plánované na začátek příštího roku.

Návrh Koncepce oboru porodní asistence byl zpracován příslušnou pracovní skupinou na NCO NZO a zaslán na MZ dne 12. října 2023. V současné době probíhá jeho kontrola, vyhodnocení a připomínkové řízení na odboru ošetrovatelství a nelékařských povolání.

Logbooku k praktickému vyučování porodních asistentek

- Tvorba Logbooku k praktickému vyučování porodních asistentek byla dokončena a text byl vzdělavateli odsouhlasen. Logbook byl na konci září 2023 zveřejněn na webových stránkách MZ a je dostupný k využití odborné veřejnosti.

Koncepce rozvoje péče o matku a dítě v ČR do roku 2030

- Současný stav připravovaného návrhu Koncepce rozvoje péče o matku a dítě v ČR do roku 2030 je ve fázi rozpracované analytické fáze, na kterou naváže strategická část.

¹¹ Shrnutí aktuálních informací Ministerstva zdravotnictví, Kanceláře vládního zmocněnce pro zastupování ČR před Evropským soudem pro lidská práva a Kanceláře veřejného ochránce práv je předkládáno ve znění připraveném těmito subjekty, doplňující úpravy textu mají pouze formální charakter.

Zřízení Komise pro přípravu programu časného zachytu poruch štítné žlázy v těhotenství a související metodika

- Na MZ byla dne 15. února 2023 zřízena Komise pro přípravu programu časného zachytu poruch štítné žlázy v těhotenství. Ve sledovaném období se jednání této komise uskutečnilo čtyřikrát – 30. března 2023, 4. května 2023, 26. června 2023 a 30. října 2023. Činnost této komise je organizována Národním screeningovým centrem. V rámci Programu časného zachytu tyreopatií v těhotenství byla ve Věstníku MZ č. 11/2023 zveřejněna Metodika realizace screeningového vyšetření poruch štítné žlázy v těhotenství.¹²

Seznam zdravotních výkonů

- Od 1. ledna 2024 dochází v novele vyhlášky č. 134/1998 Sb., kterou se vydává seznam zdravotních výkonů s bodovými hodnotami, k navýšení základní minutové sazby nositelů výkonů a režie o průměrnou roční míru inflace.

Nový screening thyreopatií v těhotenství

- Během roku 2023 byly připraveny a zařazeny do novely Seznamu výkonů nové screeningové zdravotní výkony určené pro těhotné ženy. Předmětem nového screeningového programu je časný zachyt thyreopatií v těhotenství. Cílovou populací jsou všechny těhotné ženy, které nejsou dosud léčeny pro poruchy štítné žlázy. Vyšetření a následný laboratorní test se provádí co nejdříve v prvním trimestru (optimálně v době prvního potvrzení těhotenství, nejpozději však do 14. týdne těhotenství). Součástí realizace screeningového vyšetření poruch štítné žlázy v těhotenství bude zvýšení povědomí o tomto screeningu mezi laickou i odbornou veřejností, kam patří i porodní asistentky. Přínosem včasné léčby bude zejména snížení incidence potratů, předčasných porodů a dalších porodnických a novorozeneckých komplikací. Dále zlepšení psychomotorického vývoje dětí matek s včas zachycenou a léčenou hypotyreózou.

Změny screeningu nádorů děložního hrdla

- V rámci screeningu nádorů děložního hrdla u žen dochází u dotčených zdravotních výkonů Seznamu výkonů k rozšíření věkové hranice, kdy se tato vyšetření mohou provádět nejen v 30. a 45. roce, ale nově i v 55. roce života. Tato úprava výkonu souvisí se současným vědeckým poznáním a zahraničními zkušenostmi. Zavedení vyšetření i u žen ve věku 55 let povede k dalšímu snížení incidence a mortality onemocnění karcinomem děložního hrdla u starších žen, které jsou často diagnostikovány s velmi pokročilým a fatálním karcinomem.

Jednodenní gynekologická péče

- V rámci tzv. Úhradové vyhlášky na rok 2024 došlo poprvé k zařazení jednodenní gynekologické péče. Řadu jednodušších gynekologických úkonů, u kterých byla dosud nutná hospitalizace, bude nyní možné provádět v jednodenním režimu, a to jak v samostatných jednodenních ordinacích, tak v rámci péče

¹² Blíže viz https://www.mzcr.cz/wp-content/uploads/2023/08/Vestnik-MZ_11-2023.pdf.

v nemocnicích. Jednodenní provedení je pro pacientku zpravidla komfortnější, ale také často bezpečnější, jelikož dochází k limitaci nozokomiálních nákaz. Seznam výkonů vhodných k jednodennímu provedení byl sestaven za spolupráce MZ, odborné společnosti a zdravotních pojišťoven.

Metodický pokyn k přítomnosti zákonných zástupců a osob blízkých u dětí při poskytování zdravotních služeb (dále jen „Metodický pokyn“)

- MZ vydalo ve sledovaném období Metodický pokyn.
- Metodický pokyn byl publikován na webu MZ.¹³
- Metodický pokyn byl publikován ve Věstníku MZ č. 8/2023 dne 15. června 2023.
- Metodický pokyn byl publikován na webových stránkách Národního zdravotnického informačního portálu.¹⁴
- Metodický pokyn byl rozeslán přímo řízeným organizacím MZ – poskytovatelům zdravotních služeb dne 13. června 2023.
- Metodický pokyn byl rozeslán odborům zdravotnictví krajských úřadů dne 12. června 2023.
- Metodický pokyn byl předán na vědomí Pacientské radě MZ dne 14. června 2023.

Stížnosti v oblasti gynekologie a porodnictví

(od 20. března 2023 do 3. listopadu 2023)

- MZ při kontrole výkonu přenesené působnosti kontroluje vyřizování stížností na porodnickou péči.
- Odbor kontroly MZ eviduje níže uvedených 8 stížností z oblasti gynekologie – porodnictví ve věci:
 - neodborná manipulace sestry s novorozencem – fatální následky u dítěte,
 - na vědomí – nesouhlasí o informování o zdravotním stavu a léčbě jiným osobám,
 - nevhodné chování zdravotního personálu v nemocnici,
 - nesouhlasí s léčebnou péčí a požaduje vyndat "klip" z prsu,
 - neodborné ošetření pupeční šňůry při porodu – zdravotní následky u dcery,
 - stížnosti na spoty v čekárnách nemocnice,
 - podezření na manipulaci s vajíčky a spermiemi,
 - gynekoložka žádá poplatek 300,- Kč za předepsání receptu.

Problematika poskytování jednorázové peněžní částky osobám sterilizovaným v rozporu s právem

- Oblasti porodnictví se nepřímo/vzdáleně týká také přijetí zákona č. 297/2021 Sb., o poskytnutí jednorázové peněžní částky osobám sterilizovaným v rozporu s právem a o změně některých souvisejících zákonů, neboť jeho cílem je náhrada újmy protiprávně provedené sterilizace v minulosti, a tedy zásah do reprodukční funkce ženy (popř. muže).
- Na webových stránkách MZ je uveřejněný postup při podání žádosti o přiznání nároku na poskytnutí jednorázové peněžní částky osobám sterilizovaným v rozporu s právem podle zákona č. 297/2021 Sb. a také vzor žádosti.¹⁵

¹³ Blíže viz <https://www.mzcr.cz/tiskove-centrum-mz/ministerstvo-pripravilo-metodicky-pokyn-k-pritomnosti-zakonných-zastupcu-a-osob-blizkych-u-deti-pri-poskytovani-zdravotnich-sluzeb/>.

¹⁴ Blíže viz <https://www.nzip.cz/clanek/239-prava-ditete>.

¹⁵ Blíže viz <https://www.mzcr.cz/zadosti-o-odskodneni-protipravnych-sterilizaci/>.

STATISTIKA:

celkem žádostí*	1485
přiznáno**	488
zamítnuto	174
zastaveno	106
vyřízeno	768

*Údaje k 1. listopadu 2023

** Tj. žadatelkám již bylo přiznáno odškodnění ve výši 146.400.000 Kč.

Důvodem k zamítnutí žádosti bývá neprokázání protiprávnosti provedené sterilizace, příp. samotné provedení sterilizace. Důvodem k zastavení řízení bývá (zpravidla) procesní neaktivita žadatelky, např. ve vztahu k odstranění vad žádosti.

Problematika Baby-friendly Hospital Initiative, laktačního poradenství, Mezinárodního kodexu marketingu náhrad mateřského mléka WHO a UNICEF a návazných rezolucí Světového zdravotnického shromáždění (dále jen „Kodex“) apod.

Komise pro výživu kojenců a malých dětí (dále jen „Komise“)

- Komise pro výživu kojenců a malých dětí (dále jen „Komise“) ve sledovaném období zasedala dvakrát - 30. května 2023 a 25. září 2023.
- Na zasedání v květnu se Komise věnovala odmítnutí odborných společností se střetem zájmů účastnit se jednání Komise v roli hostů, dostupnosti dat o kojení v porodnicích, obsahu zakoupené analýzy trhu s komerční dětskou výživou v ČR, návrhu Minimálních požadavků vzdělávacího programu certifikovanému kurzu Laktačního poradenství, stavu přípravy novely zákona o regulaci reklamy i stavu příprav strategie BfHI. Přijato bylo usnesení o odložení úkolu předložit vládě návrh strategie k BfHI do konce roku 2023. Vláda následně odložení úkolu schválila svým usnesením ze dne 17. května 2023 č. 357.
- Na zasedání v září si Komise schválila roční plán práce a plán práce na 5 let, projednala také stav přípravy strategie BfHI. Dále se zabývala proběhnuvším Globálním kongresem WHO a UNICEF k implementaci Kodexu či stavem přípravy novely zákona o regulaci reklamy. Při této příležitosti vyšlo najevo, že Ministerstvo průmyslu a obchodu na žádost podnikatelských subjektů plánuje za účasti výrobců náhrad mateřského mléka a jejich zástupců začátkem října kulatý stůl k novele zákona o regulaci reklamy v části týkající se komerční dětské výživy. Následně Komise per rollam dne 4. října 2023 schválila následující usnesení:

„Komise pro výživu kojenců a malých dětí:

- a) vyjadřuje nesouhlas se zapojením podnikatelských subjektů, jež mají zájem na co nejslabší regulaci marketingu náhrad mateřského mléka, dudlíků a lahví, do procesu přípravy novely zákona č. 40/1995 Sb., o regulaci reklamy, než bude návrh novely předložen do mezirezortního připomínkového řízení;*
- b) připomíná, že takový postup výslovně nedoporučuje ani Světová zdravotnická organizace (WHO) ani UNICEF;*
- c) doporučuje ministru zdravotnictví, aby se obrátil na ministra průmyslu a obchodu s žádostí zrušit konání kulatého stolu pro podnikatelské subjekty ve fázi*

přípravy novely, ev. pakliže toto nebude možné, alespoň zajistit transparentnost takovéto konzultace veřejným streamováním;

- d) v případě konání akce pověřuje svého předsedu zastoupením na kulatém stole a v průběhu jeho konání tlumočením bodu a) a b) usnesení.“*

Přijaté usnesení bylo zasláno na Ministerstvo průmyslu a obchodu Ing. Eduardovi Muřickému, zastupujícímu vrchnímu řediteli. Žádosti o zrušení či alespoň odložení na termín, jehož by se mohl zúčastnit předseda Komise, náměstek ministra zdravotnictví Bc. Josef Pavlovic, nebylo vyhověno. Návazně proto bylo ještě Ministerstvu průmyslu a obchodu zasláno doplňující písemné stanovisko náměstka Pavlovice. To bylo přečteno v úvodu kulatého stolu, který proběhl dne 10. října 2023.

Pracovní skupina ke strategii Baby-friendly Hospital Initiative (BfHI)

- V rámci Komise byla ustanovena Pracovní skupina ke strategii Baby-friendly Hospital Initiative (BfHI), která zasedala sedmkrát - 27. března 2023, 18. dubna 2023, 16. května 2023, 31. července 2023, 7. září 2023, 25. září 2023 a 30. října 2023.

Draft strategie Baby-friendly Hospital Initiative

- Výstupem intenzivní činnosti Pracovní skupiny ke strategii BfHI je zpracovaný draft strategie Baby-friendly Hospital Initiative, který je nyní ve fázi konzultace s dalšími stakeholdery (vč. Pracovní skupiny k porodnictví). Návrh strategie BfHI zašle dle dohody Pracovní skupině k porodnictví Mgr. Lucie Hradecká, předsedkyně Pracovní skupiny k BfHI.

Certifikovaný kurz Laktační poradenství

- V návaznosti na vypořádání připomínek ke vzorovému vzdělávacímu programu došlo v průběhu roku 2023 k jeho úpravě, resp. byl přepracován do podoby Minimálních požadavků vzdělávacího programu certifikovaného kurzu Laktační poradenství. Tento materiál byl předložen Pracovní skupině k implementaci BfHI i Komisi pro výživu kojenců a malých dětí. Členové těchto orgánů následně zaslali své připomínky k danému materiálu. V současné době se na vypořádání připomínek pracuje. Odbor ošetřovatelství a nelékařských povolání postupuje při přípravě Minimálních požadavků vzdělávacího programu certifikovaného kurzu Laktační poradenství v souladu s Pracovní skupinou k implementaci BfHI, resp. Komisí pro výživu kojenců a malých dětí.

Návrh novely zákona č. 40/1995 Sb., o regulaci reklamy a o změně a doplnění zákona č. 468/1991 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání

- Jak již bylo uvedeno dříve, MZ předalo dne 8. prosince 2022 Ministerstvu průmyslu a obchodu návrh novely zákona č. 40/1995 Sb., o regulaci reklamy a o změně a doplnění zákona č. 468/1991 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání, ve znění pozdějších předpisů, za účelem zajištění implementace Kodexu (k dalšímu legislativnímu procesu). MZ však od Ministerstva průmyslu a obchodu zpětnou vazbu doposud neobdrželo.

Globální kongres WHO a UNICEF k implementaci Kodexu

- Ve dnech 20. až 22. června 2023 proběhl za účasti Bc. Josefa Pavlovce, náměstka ministra zdravotnictví, a Mgr. Anety Majerčíkové Globální kongres WHO a UNICEF k implementaci Kodexu. Z akce vyplynulo, že Kodex je stále vysoce aktuální (jako v době svého vzniku) a efektivní, zejména pokud je zcela implementován. Cílem české delegace bylo především informovat účastníky akce o aktuálních vývoji v oblasti výživy kojenců a malých dětí v ČR (zřízení a činnost Komise pro výživu kojenců a malých dětí, vč. mechanismu k eliminaci střetů zájmů mezi členstvem; příprava novely zákona o regulaci reklamy; příprava strategie k implementaci programu WHO/UNICEF Baby-friendly Hospital Initiative ve verzi z roku 2018) a seznámit se osobně s příslušnými experty WHO, UNICEF, z akademické sféry a delegáty ze států EU a vyměnit si s nimi své zkušenosti. Posun v České republice byl hodnocen velmi kladně zejména ze strany zástupců WHO a UNICEF z příslušných evropských poboček a mezi delegáty z evropských zemí.

Informační kampaň k Baby-friendly Hospital Initiative a Kodexu

- Při příležitosti Světového týdne kojení (na počátku srpna) proběhla společná informační kampaň MZ a Úřadu vlády na sociálních sítích k Baby-friendly Hospital Initiative a Kodexu. K nahlédnutí [zde](#) a [zde](#).

Tisková zpráva MZ a Úřadu vlády k přijetí doporučení Rady vlády pro rovnost žen a mužů ke 40. výročí přijetí Kodexu

- Dne 27. září 2023 byla vydána společná tisková zpráva MZ a Úřadu vlády k přijetí doporučení Rady vlády pro rovnost žen a mužů ke 40. výročí přijetí Kodexu s názvem „Vláda upřednostnila zájmy žen a dětí: nová opatření k omezení škodlivého marketingu náhrad mateřského mléka“.¹⁶

Tisková konference MZ k představení nových dat o dostupnosti a zajištění péče o těhotné, rodičky a novorozence v ČR

- Dne 31. května 2023 se uskutečnila na MZ tisková konference k představení nových dat o dostupnosti a zajištění péče o těhotné, rodičky a novorozence v ČR. Hlavní ukazatele výsledků a kvality péče byly představeny i v relevantním mezinárodním srovnání.¹⁷

Činnost Ústavu zdravotnických informací a statistiky v oblasti dat o dostupnosti a zajištění péče o těhotné, rodičky a novorozence v ČR

- Od září Ústav zdravotnických informací a statistiky průběžně doplňuje aktuální data za rok 2022. Aktualizoval datové souhrny *Rodičky* podle kraje bydliště

¹⁶ Blíže viz <https://www.mzcr.cz/tiskove-centrum-mz/vlada-uprednostnila-zajmy-zen-a-deti-nova-opatreni-k-omezeni-skodliveho-marketingu-nahrad-materskeho-mleka/>.

¹⁷ Blíže viz TZ: Nová data Národního registru reprodukčního zdraví potvrzují trvale vysokou míru dostupnosti a kvality péče o těhotné, rodičky a novorozence v ČR, dostupná z <https://www.mzcr.cz/tiskove-centrum-mz/nova-data-narodniho-registru-reprodukcnio-zdravi-potvrzuji-trvale-vysokou-miru-dostupnosti-a-kvality-pece-o-tehotne-rodičky-a-novorozence-v-cr/>.

a kraje sídla poskytovatele zdravotních služeb a *Novorozenci* podle kraje bydliště a kraje sídla poskytovatele zdravotních služeb. Aktualizovány byly také open datové sady, kde byl doplněn rok 2022, přibyla nová datová sada *Novorozenci a péče na porodním sále*. Pro zvýšení využitelnosti a snadnější orientace uživatelů dat byly ke každé datové sadě doplněny vizualizace. Lze si tak na webových stránkách Národního zdravotnického informačního portálu (odkaz: Národní registr reprodukčního zdraví | NZIP¹⁸) prohlédnout i nejrůznější grafy a mapky k jednotlivým tématům. V nejbližších dnech bude zveřejněna také jednoduchá infografika, která bude poskytovat základní informace o reprodukčním zdraví v ČR. Dále budou aktualizovány i zbývající datové souhrny a ročenka *Rodička a novorozenec*.

Tisková konference MZ k problematice mamografického screeningu

- Dne 20. října 2023 se uskutečnila na MZ tisková konference k problematice mamografického screeningu.¹⁹

III. Kancelář vládního zmocněnce pro zastupování ČR před Evropským soudem pro lidská práva (dále jen „KVZ“)

Od posledního jednání Pracovní skupiny nedošlo v předmětném tématu k žádným relevantním změnám. Rozsudek *Dubská a Krejzová proti České republice* nebyl v rámci zasedání příslušného kolegia dne 5. září 2023 ústně projednáván. Členové a členky Kolegia byli informováni o činnosti Ministerstva zdravotnictví a Úřadu vlády v rámci výkonu tohoto rozsudku prostřednictvím písemných podkladů.²⁰

V průběhu října 2023 uspořádali pracovníci KVZ čtyři praktická školení pro legislativní pracovníky a další osoby podílející se na legislativní činnosti. Účastníci byli seznámeni s Manuálem slučitelnosti návrhů právních předpisů s Úmluvou o ochraně lidských práv a základních svobod, který KVZ připravila, a databázemi rozsudků a rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva. Cílem školení bylo představit nástroje, které autorům návrhů právních předpisů usnadní a urychlí proces ověřování slučitelnosti návrhu právního předpisu s mezinárodními smlouvami o lidských právech, jimiž je Česká republika vázána. Manuál lze také využít pro účely přípravy návrhů vnitřních předpisů, které mohou mít vliv na práva a svobody dotčených osob. Školení se zúčastnili zástupci 12 ministerstev a 15 dalších institucí, vč. zástupců Kanceláře veřejného ochránce práv, Ministerstva zdravotnictví a Úřadu vlády.

Text Manuálu, který obsahuje též podkapitolu k reprodukčnímu zdraví, bude volně dostupný na webu mezisoudy.cz, který bude spuštěn na jaře příštího roku. Kromě Manuálu bude možné na webu nalézt také:

- Příručky k jednotlivým právním otázkám obsahující přehled relevantních zásad a existující judikatury Evropského soudu pro lidská práva a rozhodovací praxe vrcholných českých soudů (*např. k tématu protiprávních sterilizací žen*);

¹⁸ Blíže viz <https://www.nzip.cz/nrrz>.

¹⁹ Blíže viz <https://www.mzcr.cz/tiskove-centrum-mz/mamograficky-screening-zachranuje-zivoty-jiz-20-let/>.

²⁰ Blíže viz https://justice.cz/documents/12681/720427/Podklady_Kolegium_5.9.2023.pdf/de680cd6-fff0-4cf7-8309-20b7ae391e2a, 47–52.

- Překlady užitečných lidskoprávních materiálů, které dosud nebyly dostupné v češtině (kromě všeobecných komentářů lidskoprávních výborů OSN – CEDAW aj. – také např. klíčová témata ESLP²¹ – náhradní mateřství, určování mateřství a rodičovství atd.).

IV. Kancelář veřejného ochránce práv

Veřejný ochránce práv v mezidobí od posledního jednání Pracovní skupiny ukončil šetření podnětu stěžovatelky (sp. zn. 16507/2022/VOP), která musela родit s rouškou, štítem na obličeji a v rukavicích. Jelikož se jednalo o období pandemie covid-19, nebylo otci dítěte umožněno být přítomen u porodu. Krom jiného stěžovatelka namítala taktéž podání oxytocinu bez souhlasu, vyšetření dítěte bez souhlasu matky (odběr krve) či nevhodné chování personálu. Ochránce zjistil několik pochybení správního orgánu, a to, že vyhodnotil jako nedůvodnou námitku ohledně použití ochranných prostředků během porodu; dostatečně se nevypořádal s otázkou, zda mohly být splněny podmínky pro umožnění přítomnosti otce dítěte u porodu podle tehdy platného krizového opatření; a nezabýval se rozporem mezi sdělením nemocnice a tvrzením stěžovatelky ohledně podání oxytocinu při porodu placenty, když záznam ve zdravotnické dokumentaci nasvědčuje tomu, že k jeho aplikaci došlo.

Ochránce šetřil také podnět stěžovatelky, která nesouhlasí zejména s tím, jaký postoj správní orgán zaujal k otázce, zda byla použita Kristellerova exprese v průběhu porodu. Ochránce shledal pochybení správního orgánu v tom, že se nevypořádal s nepřiléhavým vyjádřením nezávislého odborníka. Ten totiž ve svém vyjádření nerozlišoval mezi Kristellerovou expresí a tzv. tlakem na fundus. Ochránce vydal zprávu o šetření a nyní čeká na vyjádření správního orgánu ke zjištěným pochybením.

Ochránce zahájil také tři šetření správních orgánů (zatím nevydal zprávy o šetření) na základě podnětů stěžovatelek, které se týkaly poplatků za umožnění přítomnosti otce u porodu. V jednom z případů stěžovatelka poplatek považuje za neoprávněný, neboť poskytovatel zdravotních služeb má plošně zakotvenou povinnost k poplatku v informovaném souhlasu, což považuje za v rozporu s nálezem Ústavního soudu ze dne 12. dubna 2016, sp. zn. IV. ÚS 3035/15. V jejím případě pak podle jejích slov personál neučinil nic nad rámec zákonných povinností. Stěžovatelka upozornila také až na absurdní situaci jiné rodičky, kdy otec dítěte nebyl na sál vpuštěn, dokud poplatek nezaplatí. V mezidobí, kdy šel pro finanční prostředky, však žena porodila.

Další námitky stěžovatelek se týkaly například neumožnění bondingu, separace dítěte od matky, nevhodného chování personálu poskytovatele či provedení úkonů, které si stěžovatelky nepřály.

²¹ Blíže viz <https://ks.echr.coe.int/web/echr-ks/all-key-themes>.